

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Naročnina na skupni naslov letno 24 Din; na posamezni naslov letno 30 Din. V inozemstvo: letno 65 Din. Z M. listom letno 100 Din.

IZHAJAJO VSAKO NEDELO.

Uredništvo v Dolnji Lendavi. Uprava v Murski Soboti, Križeva ul. 4. Štev. položnice 11806.

Cena oglasov: stran: cela 400 Din., pol 200 Din., četrt 100 Din.; mali oglasi do 20 reči 10 Din., više vsaka reč 1 Din.; med tekstem vsaka reč 2 D. Pri večkratnoj objavi popüst.

Kmetijski dugovje.

Dnes teden smo objavili uredbo vlade, štera določi, kak se morajo plačati stari kmečki dugovje. Te smo tudi obečali, da bomo pri drugoj priliki več pisali od toga. Svoje obečanje spunimo zdaj. A s tem nismo ešče gotovi. Večkrat se bomo na te predmet povrnoli i davali svojemi zaduženomi brati dobre svete.

Od nov. 23. vala ministerska uredba. Po toj uredbi bo kmet svoje stare duge plačüvao skoz 12 let na obroke kak smo je dnes teden objavili. Ar je stiska zdaj najvejša, zato je kmet dužen plačati k leti do nov. 15. samo 6% svojega duga. Nišče njemi ne more odati njegovoga imanja, če bo redno plačüvao skoz 12 let rate.

Če bi pa tri rate zamüdo, te vüpnik ma pravico odati telko dužnikove vrednosti, ka z izküpičkom svoj dug pokrije. Kak pravimo, 12 let de se stari dug plačüvao. Če bi se pa dužnik že prle na dugši čas pogodó, valá te dugši. Ravnotak vala pogojeni falejši intereš, kak ga vladna uredba določa.

Ne bo se pa plačüvao vsaki mali dug 12 let. Samo tisti dugovje do se plačüvali 12 let, šteri so vekši od 1200 Din. Dugovje pod 1200 Din. se plačüjejo v treh letaj vsako leto vednako na 7%. Če je što dužen 900 Din., plača vsako leto 300 Din. i 7% intereša.

Kakši intereš se računa pri odplačili duga skoz 12 let? To odplačilo je amortizacijsko. To teliko pomeni, ka z določenimi ratami se plača i intereš i šuma i za 12 let bo vse izplačano. Obresti pri tom odplačili so dvojne. V posojilnicaj i bankaj se računajo 6.02%, to je okroglo šesti procent, pri zasebnikaj pa 3.54%, to je okroglo tri pa pol procente. Razlika je preci velika. To pa po vsoj pravici. V posojilnicaj je najmre dužnik vsikdar menši intereš plačüvao, kak pri zasebnikaj, zato je pravično, da zasebniki dobijo zdaj menši intereš, ar so prle vekšega vlekli od svojih vöposojenih peněz. Predsednik črensovske posojilnice je letos meseca

januara na spravišči peneznih zavodov v Soboti predlagao amortizacijo za odplačilo dugov i nizki intereš. Črensovska posojilnica je oboje vpelala. Vladna uredba je njegov gornji predlog v celoti potrdila. Pri tistih posojilnicaj, ki so obrestno mero znižale, se niti ne bo čütila razlika v obresti, štero je vpelala ta vladna odredba. Nasprotno, tem posojilnicam bo pomagala, ar v 12 letaj pridejo do svojega kapitala i lejko pomagajo svojim vlagatelom i novim dužnikom. Na pitanje, ka zakaj de se tudi bankam plačüvalo 6%, štere so istotak velike obresti jemale, kak zasebniki, odgovorimo, ka zato, ar je to znižanje že veliki bič za nje, obdrüгим pa zato, ar se dela na bančnom zakoni, šteri bo vse bančne posle zvednačo v državi i vsem določo ednoisto obrestno mero.

Ki ma pri treh vüpnikaj duge, šteri ne presegajo 3600 Din., plačate v petih letaj na 7%.

Pa vživa vsaki dug to obrambo? Ne. Ne zagovori zakon a) od 500 D. menših dugov, b) dugov na dači, pristojbinaj (carina, taksa), c) dugov za krüšno (auscug), za kaštigo, plačila obrtnikom, plače držinčeti itd. d) dugov, štere je kmet napravo pred 20. okt. leta 1931. na živeži, obleki i obüvali i nazadnje dugov, šteri so se napravili po 20. aprili 1. 1932. Tej dugovje se lejko terjajo.

Če vüpnik, ki je peneze posodo, pride v težave, sme vzeti posojilo na polovico vrednosti tistoga duga, šteroga ma dobiti. Če kmet prle plača svoj dug, kak preteče 12 let, dobi 2% popüsta.

Ka pravijo vlagatelje k novoj uredbi vlade od zagovora kmeta dužnika.

Ki majo peneze v posojilnicaj, si stavljajo pitanje: ka pa bo z našimi vlogami če dužnik naš peněz komaj v 12 letaj plača nazaj posojilnici? Odgovor je lehek. Če posojilnica nema drüгих dohodkov, kak samo obresti od posojil i vrnjena posojila, te prle kak v 12 letaj ne more vloge izplačati. Če se pa posojilnici prle plača dug, kak v 12 letaj, prle lejko zadovolji vlagatela.

Ka pa vloge na depot? Vloge na depot se pa lejko vsako vüro izplačajo. Zato kak smo že priporočali, ponovno priporočamo, vložite peneze na depó. Dobite 2% obresti i vlogo vsaki hip lejko zdignete. Hasek je dvojni. Peněz ne v nevarnosti pa šče nosi intereš.

Tretje pitanje, ka vlagatele zanima, je, kakše obresti bodo dobivali od svojih vlog? Če dužnik plača samo 6% obresti i če celo dobi ešče 2% popüsta pri hitrejšem odplačili duga, to je pred 12 leti, te vsaki spozna, ka se obrestna mera mora preci znižati, najmenje za 3% niže, kak je

dozdaj bila. Pač na 3% ali kaj malo več. Posojilnice morejo priti pali vküp i napraviti enoten sklep o enotnoj obrestnoj meri, ka je zdaj jako lejko napraviti, ar je obrestna mera za duge povsod vednaka.

Moramo dati z gornjimi v zvezi šče edno pojasnilo. Za nove duge je obrestna mera višiša od 6%, sme celo dosegnoti 9½%. To pa pali teliko pomeni, ka se tudi za nove vloge lejko da vekši intereš. Naše posojilnice, štere so sprejele 7½—8% za posojila i 5—6% za vloge, gotovo ostanejo pri tom svojem sklepi. Nova posojila i nove vloge bi bile na te način rešavane. Mogo bi pa vlagateo pristati, da ne bo prle proso peněz, kak je dužnik ne povrne zavodi, odnosno vlagateo določi, na kak dugi termin se lejko njegov peněz izposodi. Če toga termina ne določi, se vlogam od navadnoga vekši intereš ne more zasigurati.

Vsa ta pitanja se morejo rešiti, če ščemo naše gospodarstvo v reden capaš spraviti.

POLITIČNI PREGLED.

Jugoslavija. Notrašnji minister, Žika Lažič, je odgovoro na interpelacijo senatora dr. Majstroviča, da je nemškimi židovom dovolilo naselitev, ar so vu velikoj nevoli i ar ne nameravajo pri nas ostati, nego odpotujejo v Palestino. Omeno je tudi, da se večina teh židovov zdržava na lastne stroške. Židovski rabinar se je g. ministri zahvalo za njegove človekoljubne reči. — Tevlik Rudži bej törski zvušnji minister je prišo v Belgrad i tu podpisao z našov državov pogodbo o prijateljstvu ino nenapadanji.

Pogajanja. Te zadnje dneve se vršijo na vse strani pogajanja. Pogajajo se Nemci i Francozi, Nemci i Polaki, Rusi i Italijani i zdaj so prišli na vrsto Angleži i Rusi. Ta pogajanja kažejo dvoje. Prvo dobro volo za mir i drugo nesigurnost miru. Vidijo državniki, da stalnoga miru nega i da razna spravišča ali konference ne morejo narodov zblížati. Zato se pogajajo. Mi odgovorimo, da se ne bi trebilo pogajati za mir i se bojati za mir, če bi države sprejele duha Kristušovoga, ki je vladar miru.

Slovenski kmet pred 400 leti.

Vsa zgodovina slovenskoga naroda do vstanovitve lastivna narodne jugoslovanske države nam svedoči, da je v vsej dobaj bila slovenska zemla mesto mnogih velikih bojov, duga stoletja so po njej hrepeneli tudi narodi, jo osvajali, razdrapavali, slovensko kmečko ljudstvo pa odavali v robstvo daleč ta v tujje neznane prekmorske dežele. Pa vse zobstvom, oslabela je tujja sila, na slobodnoj slovenskoj zemli je doživo narod svoje vstajenje. Žareči biser v borbi za to vstajenje pa so v prvom redi kmečki upori za pravice kmeta v 16. stoletji.

Pred 400 leti, na konci temnoga srednjega veka, je bilo kmečko ljudstvo na Slovenskom jedini stan, ki je čüto slovenski. Grofevje, plemenitaše i gospoda so bili Nemci i Vogri, ravnotak tudi meščanje i vsa višiša duhovščina. Slovenska zemla je bila v toj dobi osebna lastnina nemških kralov i casarov. Ti so jo davali v najem različnim plemenitašom, grofom, baronom, ki so jo palig davali v najem nižišim plemenitašom i vitezom.

Ne prvi, ne drugi so te zemle ne obdelavali; obdelavali so jo kmetje, ki so bili najemniki najslabše vrste. Od pridelka, ki njim ga je davala oddana zemla, so mogli davati grofom — plemenitašom deseti deo ali desetino, določeno število dni v leti pa so mogli obdelavati zabadav graščinsko zemlo. To zabadav opravljeno delo se je zvalo gospočina, a kmetje, ki so jo opravljali, gospočinarje; način razdelitve zemle pa feudalizem. Gospočini se tam prek pravi „tlaka“.

Kmet je bio v toj dobi navaden plemenitašov hlapec. Počasi je postao popunoma brezpraven. Plemenitaški uradniki so pobirali kmetom pridelke kak se njim je zlubilo. Gonili so kmete na gospočino brezi potreboče i je od dela zmantrane premlatili do krvi. Pred nasladnostjov vnoge graščinske gospode i njihovih uradnikov je ne bila varna niti edna kmečka žena ali deklica. Graščaki i vitezi so napravljali po svojih vtrjenih gradaj razsipna goščenja, pijančüvanja. Takši grad je bio v Slovenskoj krajini grad pri Gradi (v Gornjoj Lendavi). Prem-

nogi je zapravo v razvüzdanom življenji cele vesnice s kmeti — gospočinarji vred. Kmet je ne bio več človek, liki navadno živinče, ki ga odaš ali pa vmoriš.

Z duhom slobode, ki je te osvojo skoro celo Europo, so se začnole odpirati oči tudi kmeti — gospočinarji. V krivici i robstvu, brezpraven i obvüpan je to slobodo tolmačo za svoj stan. Sloboščina, to je tista tajinstvena reč, ki je šla od srca do srca i segrevala zatirano i brezpravno kmečko ljudstvo. Sloboščina i pravica; verska, gospodarska i osebna sloboščina. Poti do te sloboščine pa je ne bilo. Edna edina je bila: priboriti si jo z uporom, s krvjov! Kmečko ljudstvo se je začnole na te upor pripravljati. Združilo se je med sebov, se organiziralo v kmečke punte ali zveze — ar je sprevidilo da je jedino v slogi i sküpnosti moč! Tak so se takše kmečke zveze osnavljale vsepovsedi i se zavüpno med sebov vezale i posvetüvale. Zaprva so pošilale pritožbe na samoga casara; te pa je samo oblüblao i ostalo je vse pri starom. Starih pravic, zapisanih v urbarijaj, „Stare pravde“ je ne bilo od nikoga. Tu pa tam so se začnole že pred letom 1500 menjši upori, ki so pa bili v krvi zadüšeni. Stanje kmetov se je samo poslabšalo; kmetom so bili naloženi ešče vekši davki, hüjša gospočina i velke dače. Upori so se ponavljali, ar je glas po sloboščini i pravici bio zmerom močnejši. Skoz celo stoletje so se ponavljali upori. — Liki vse zaman!

Prišlo je pa leto 1573 i ž njim najvejši kmečki upor i to tudi zadnji. Začno se je te upor na Hrvačkom, okoli Podsuseda i Stubice, gde se je zbiralo zmerom več upornih kmetov. To uporno kmečko gibanje so vodili Matjaš Gubec, Andraš Pasanec, general pa je bio Ilija Gregorič, doma iz Ribnice pri Metliki. Svojo vojsko so

P. Sutter :

Šatan v Illfurti.

Istinska zgodba.

Zgled ob sedenja dveh dečkov od hüdobnoga duha v našoj dobi.

Prestavo iz češčine Alojzij Nemec.

Hüdi duh, prorok.

Nekšega dneva je šo gospod Tresch v šumo po ščipkovo grmovje, da bi ga posado v ograçeki. Sebov je meo svojega lagojega psa. Pri kraji gošče je srečo človeka sumlivoga oponašanja, šteroga je tudi sprejavao mali čaren pes. Gda je večer prišo dečke obiskat, je zakričao eden od njih: „Je istina, da si dnes ob toj i toj vöri srečo ob kraji gošče moža s psom?“

„Kakpa! Ali što ti je to povedo?“

„Što mi je to povedo? — To sam bio jaz sam.“

„Ti?“

„Ja, jaz!“

„Kakše delo si meo tam?“

„Na tebe sem čakao. Meo si srečo, da si meo prisepi d... (čislo) v žepki, ovak bi te narezo, da bi dugo toga ne bi pozábo.“

„A zakaj?“

„Záto ar se preveč staraš za oba psička, vse pripovedavleš, ka se ti zgodi, i to ešče drugim ludem pišeš.“

„Si zapazo“, je nadale pravo „da je tvoj pes mojega ne pridejno.“

„Ja, ali sam se ne čüdivao tomi? Ka je bilo tomi zrok?“

„Zato, ar je moj pes tudi bio eden od nas. Če bi pazo, bi vido, da je mož ne meo nog.“

V istini je gospod Tresch te okolnosti ne zapazo.

Ne dugo zatem je gospod Tresch znova šo v les z istim nakanenjom i znova srečo namrščenoga moža s psom. Pozdravo je tujinca i té je süho

odgovoro. Gda je tujinec mimo odišo, se je obrno za njim, imajoč ga za šatana. Drugo jütro, gda je stano, je čüto na obema petama močno bolečino, kak če bi ga kaj vjelo. Spomno se je, da bo dobro, če namaže boleča mesta ž blagoslovljenov vodov. Včino je i večer je bolečina ščista preminola.

Tudi zdaj sta njemi dečka povedala, da je sréčo njuvoga majstra i da je pes bio eden od njuvih tivarišov. „Jeli, tvoj pes se je ne približo, ne k moži i ne k psovi?“ I bilo je v istini tak.

Gda je bio gospod Tresch ešče pojbič kakših osem ali devet let star, je opazo na dalejšem cütori plamen, šteri se njemi je približavao. Dreveni od groze je bežao s tistoga mesta, kelko so ga nogé nosile. Spomnivši se na té dogodek, je pitao, ka je to pomenilo.

Leopold je odgovoro: To je bio

kmetje razdelili na več oddelkov. Eden je vdaro prek Kranjske na Štajarsko, drugi prek Dolenske i proti morji, tretji pa je ostao doma, v obrambo proti Törkom.

Kmetje — puntarje so se najopravim vrgli na Krško i Brežice. Kmečko ljudstvo se je zdignolo, zgrabilo za orožje, krampe, kose, motike i drugo kmečko orodje, poklalo svoje zatiralce i krvocece i požgalo grade, šterih plamen je naznanjao, da živi po slovenskoj zemli ljudstvo, ki šče samo svojo pravico, za štero je te žrtvüvalo na jezero slovenskih i hrvačkih kmetov svoje življenje. Od vseh strani je bežalo nad hüdodelstvi i krivicami razburkano kmečko ljudstvo na slovensko-hrvačko mejo. Bratovsko sta si podala roko slovenski i hrvački kmet v obüpanoj borbi za „Staro pravdo“; zdrüžila sta se v slogi i se postavila v obrambo za sloboščino, časti pravice kmečkoga stana.

Plemenitašje so v naglici zbrali svoje dobro oborožene čete, ki so vdarile na uporne kmete. Glavna bitka se je bila blizi Stubiških Toplic, 14. febr. 1573. Po hüdrom boji so kmetje bili premagani i zmagi je sledilo krvavo maščüvanje. Voditele so zgrabili i je odpelali v Zagreb. Nad kmetom Gubec Matjašom pa so napravili 15. febr. 1573 strahotno, nečlovečo osveto. V svojoj zverinskoj podivjanosti so ga plemenitašje posadili na žarjavi stolec, ga koronali z žarečov železnov koronov, njemi vtisnoli v roke žarjavo žezlo i kričali: Živio Matjaš Gubec, kmečki krao!

Tak je končao zadnji tistokratni kmečki punt. Slovenskomi i hrvačkomi kmeti je ne prineseo sloboščine i ne pravice. Obsojen je bio ešče na hüjše robstvo i krivice.

Skoro 400 let je že dnes, kak je bio na tak nečloveči način stret kmečki upor, borba za sloboščino i pra-

grof (nekši grof z Illfurta) šteri je bio privezani k konjskomi répi i bio tak na smrt obsojeni, šteri ti je šteo pokazati gde je skrio svoje peneze. Prikazo se je ešče drugim, ali tüdi tej so se ga prestrašili kak ti i zato je zaklad ešče stalno na tistom mestu pa šče dugo tam ostane.

„No, gda že znaš, gde je, mi ga pokaži“, je gučo gospod župan.

„To ne včinim“.

„Zakaj ne?“

„Záto, ar bi ti vse odneso k pomom, i bi vi dali postaviti velki sviňjak (cerkev), á toga jaz neščem“, je odvrno dečko.

Dne 8. februara 1868. je prineseo gospod Tresch dečkoma vrečico grozdja. Ponüdo je najprle Leopoldi i zapovedo njemi jesti s tremi prsti prave roke. Šatan je strašno razčemérjeni zakričo: „Ne trbe, da bi psovi noso kózji lomber“.

vico. Matjaš Gubec, poosebleno trpljenje i bolest kmečkoga ljudstva, je od tiste dobe pa do dnes ostao v srci vsakoga kmečkoga človeka, ne samo kak vzor, liki kak simbol kmečkoga edinstva, sloge i stalnoga dela, za šterim se ešče dnes bori ne z motikami i kosami, liki s svojov izobrazbov i pametjov — kmečko ljudstvo za svoje socialne i gospodarske pravice. V tom poslanstvu bo med kmečkim ljudstvom živo Matjaš Gubec — kmečki krao na veke. Rod za rodom so sami njegovi rojaki i tüdi denašnjoj kmečkoj mladini je Matjaš Gubec v mejaj zakonov sveteo voditeo!

J. M.

SLOVENSKA KRAJINA

Dar na Ivanoczyjov spomenik.

Na nagrobni spomenik našega velikana dr. Ivanoczy Franca sta poslala našiva rojaka iz Grobelj z misijonske hiše lepi dar. Gospod Godina Jožef, misijonar je poslao 50 Din., brat Čizmazija Ivan pa 100 Din. — Jako lepo bi prosili bogate poznanca pokojnoga dr. Ivanoczyja, da pošlejo na vredništvo našega lista dar na nagrobni spomenik pokojnoga, da mo ga mogli kem prle gorpostaviti.

F. S. Finžgara zbrane spise je izdala „Nova založba“ v Ljubljani. Več jih je v „Dom in svet“-i objavljenih. Priporačamo.

Črensovci. Pomladek Rdečega križa priredi dnes Ganglovo igro „Sin“. Čisti dobiček je namenjen za podporo siromaškoj šolskoj deci. — Dobili smo klopi v cerkev, štere je delao stolar Tkalčič v Nedelici. Klopi so hrastove, lepo izdelani i po ceni. Vse so oddane. Prišli so na povabilo g. plebanoša g. Bakan z Hotize i so je razdelili med tiste vernike, ki so se prinjih glasili za nje. Pri toj priliki je sklenjena pogodba med cerkevjom i naročniki stolic. Naročniki so plačali za edno sedalo 150 Din. i je lahko rabijo do svoje smrti brezplačno. Če bi pa šteri pred 10 leti vmro, je brezplačno rabi njegov herbaš, ali dedič do dopunjenoga 10 leta, to je do konca leta 1944. Po smrti naročnika ma prvo pravico za sedalo njegov dedič. Ceno določi cerkev. Tak se glasi pogodba.

Na podporo Novin je poslao Frumen Jožef iz Francije bogato naročnino pa šče posebi 10 Din. Bog plačaj. Tak dela krščanski človek, podpira tisto, ka je dobroga.

Opomine z položnicami smo razposlali našim zamüdnim naročnikom i njim ešče razpošilamo. Naj dobrohotno vzemejo na znanje te terjatve i nam zaostali dug taki povrnejo.

Novine v novom leti bodo kak negda štiristranske na tistom negdašnjom velikom papiri. Na 3 mesece se morajo vsele napreplačati. Lepo prosimo vse širitele, naj nam naznanijo naslov vsakoga naročnika z hišnov številkom i zadnjov poštov. Grozna manjost je to, ka po telikih prošnjaj to ešče nešterni neso včincoli.

Po državi.

Kratki glasi. Salezijanski slovenski misijonar Mlekuš Karol je vmro na svojem misijonskom okrožji v Schillingi star komaj 31 let. V misijonaj je delao 8 let. Vmoro ga je tifus. — Po celoj našoj državi se vršiji den za dnevom roparski napadi, včasi celo pri belom dnevi. Delamržni manjacje se v bande spravljajo i ropajo, ar se njim je posrečilo že v večih mestaj najti peneze pri hiši. Glasen opomin je to za vsakoga, naj penez ne drži doma. — Posvečena je nova katoličanska cerkev v Kraljevi v Srbiji na čast sv. Mihali nadangeli. Obred posvečenja so opravili beogradski nadbiskup O. Rafael Rodič. V to novo faro spadajo katoličanci iz Kraljeva, Čačka, Kruševca i Užic v Srbiji.

Okoli po sveti.

Kratki glasi. Madjarski zgodovinar Pekár je začeo delati nato, da se za 1500 letnico postavi hunskomi krali Atili spomenik na Marjetinom otoki, (Margit sziget.) Deo vogrskes štampa se pa jako protivi tomi spomeniki. — V Tokio-i na Japonskom je 6000 dijakov demonstriralo z puškami na ramaj proti komunistom. — Francuški rüdar Louis Ribiere je dobo na lutriji 5 milijon frankov. — V Švicarskoj poleg Berna je najden stare stvari, zvane Mamut, zob. Zob je dugi 315 cm, široki pa 56 i pol centimetra. Ta stvar je tak zobe mela skoro dvakrat dugše kak je človek veliki; kakše je te moglo biti njeno telo? — Rusko letalo „K 7“, najvekshe na sveti, se je razbilo, 19 potnikov je mrtvih. — Iz Austrije je 1500 romarov prišlo v Rim, štere je vodo bečki kardinal dr. Innitzer. — Bolgarski katoličanski višešnji pastirje so spomenico poslali na bolgarsko vlado, v šteroj prošijo iste pravice za katoličansko šolsko deco, kak jo vživajo drugi bolgarski državljani. — Najstarejšiva človeka na sveti sta dva človeka na Izhodi. Alije Ama v Kairi, Afrika; je star 125 let, Zoroaga v Carigradi pa 156 let.

Od naših v tujini.

Nesreča v Franciji. Naš vrli naročnik, Frumen Jožef nam poroča sledečo nesrečo: Novembra 26. sta iz sosedne vesi proti svojoj šla Vučkič Štefan z Moravec i Dervarič Jožef. Na sred ceste je zgrabo aotobus, šteri vozi pošto i potnike po vicinališkoj železnici, Vučkič Štefana i ga na glavi teško rano. Ponesrečenomi sta prišla na pomoč brata Janoš i Jožef, Gomboc Jožef i Frumen Jožef, par polakov z ženami i par Francozov z zdravnikom. Ranjenec je taki odpelan v bolnišnico. Nesreče je kriv alkohol. Naj se domači ponesrečnoga potolažijo.

S. Bethlehem. Za 20 letnico fare sv. Jožefa so poslali fari sv. Jožefa bivši šestletni plebanoš, g. Veren Klement plebanoš i gvardijan v Subotici prav prsirčno pozdravno pismo, štero je objavo list „Amerikanski Slovincov Glas“. V tom pismi pozdravijo i pohvalijo vse farnike, posebno pa deco za lepo oponašanje pa šolske sestre, štere so z najveksimi trüdami oskrbljavale, včile i vodile nedužno dečico. V pismi povdarjajo, da so si z lepov katoličanskov šolov, šteroj vednake nega v celoj okolici, spravili farniki veliko čast. Gospod Veren so naš domačin iz Sobote. Zdašnji farni gospod so tüdi naš domačin, g. Horvat Egidij iz Bogojine, oba iz reda sv. Frančiška.

Bistrički Ferko:

Jesen.

Bilo je bole na večer.

Gosta megla je nastala tak, ka se je nej znalo ali dešč nakapljuje ali je pa samo megla. Smolkov dedek so cepali v drvarnici drva. Da so pa vidili, ka gračuje kmica, so odložili drvarico. Šli so nastilat. Je krav ne bilo doma, je bila štala precu hladna, zato so namikali dosta slame.

„Bar se prle štala segreje, kak pridejo krave domo“.

Tisti odvečarek so najmre vozili Žabotovim repo. Smolkovi i Žabotovi so bili dobri sosedje, zato so pomagali eden drugomi.

„Gjes mi vam, zütra vi nam“. Tak so pravili vsikdar, gda so prišli eden k drugomi prosit.

Dedek so že nastlali in zaphali vse lükje, gde bi moglo kaj mrzloga v štalo priti. Nekaj so si muvili že ves večer. Gda so jii mamica Manka pitali, ka jim je, so pravili:

Za „pisano“ se bojim. Že precu napušča, pa joj zna hitro kaj dospeti. V takšem blati je to nevarno, posebno či dosta nakladajo. Pa ta megla je najvejši čemer za tak razveženo kravo . . . . Pa človek nemre ka ne bi obečao . . . .“

Šli so podokna. Megla je bila tak gosta, ka se je niti Žižkove hiše ne vidilo, ki je bila eden štük vöni na Trataj.

„Ne bomo več meli vremena. V kratkom bo sneg“.

Obrnoli so se proti poti, ki je držala skoz ves. Vse je bilo tiho. Samo v doljem kunci vesi je lajao pes. Ne se čülo, ka bi zaropotala kola, kak so pričaküvali dedek. Pri Žabotovi so v kühji vüžgali. Dedek so stopili prek ceste i poklonkali po okni.

„Ana, ka naš Martin šče ne pripelo?“

„Ne“ se je oglaso odgovor „pa našega Andraša tüdi nega. Ženske so že doma, onadva pa ideta pomali s kravami, zato ka je blato. Posebno po Kroščici. Od greblice proti vesi, tam je že dobro“. Dedek so ne odgovorili. Pdpri so vrata v škegen i odišli domo.

Smolkov Martin i Žabotov Andraš sta pelala repo že precu daleč od Greblice. Zadnjiva sta šla s Kroščiča. Niedne žive düše je ne bilo viditi na cesti. Polovica Trebeža je bila ščista z meglov pokrita, druga polovica pa je bila čista, tak ka se je vido tören črensovske cerkvi.

„To jesen smo si ne vzeli dosta haska s Trebeža“, pravi Martin k Andraši. Bio je dešč na dešč.

„Či je količkaj mokra jesen, je

paša včasi pod vodov“, odgovori Andraš. Tak sta korakala skoz ves za kolami, ki so bila naklajena z repov.

Tü pa tam so na gümli obrezavali. Oglašali so se s kakšov pesmijov, pa so zopet vtihnoli. To spevanje je samo medeo spomin na vesele dni, gde se trga i lüple kukorico. —

Smolkov dedek so se komaj včakali Martina i Andraša. Stali so z lampicov na sredi ceste. V ednoj roki so pa držali güjo.

„Jo, da sta vüva dugiva“, so jiva sprejeli dedek.

„Slaba pot je!“ odgovori Andraš. Martin pa je zavino z vozom v Žabotov škegen.

Dedek so pa pokrili „pisano“ z güjov i odpregli. Med potjov domo so je božali:

„No si trüdna? Dosta trpiš, pa si že počineš! . . . . Gli zdaj spadne sneg i nato bova oba počivala . . . . ti in jaz . . . . oba bova počivala!“

Nedela v Adventi II.

Na spomin 1900 letnice svoje križne smrti, Gospod Jezuš, po svojih svetih ranaj reši grešni svet!

Ev. sv. Mat. XI.

Vu onom vremeni: Gda bi Ivan čüo vu vozi dela Kristušova, poslavši dva svojih vučenikov, pravo je njemi: Ti si te pridoci, ali drugoga čakamo? I odgovoreči Jezuš veli njima: Idoča nazvejstita Ivani, štera sta čüla i vidila. Slepü vidijo, plantavi hodijo, gobavci se očičavajo, glühi čüjejo, mrtvi gori stanüjejo, nevolnim se evangelium nazveščava. I blaženi je, ki se ne spači v meni. Gda bi pa njidva odišla, začao je Jezuš praviti vnožini od Ivana: koga ste vö šli vu püstino gledat? Jeli trst od vetra gibajočo? Ali ka ste vö šli gledat? Človeka v mehkom gvanti oblečenoga? Ovo, ki se z mehkim gvantom oblačijo, vu kralevskih hižaj so. Ali ka ste vö šli gledat? Proroka? Ešče velim vam, i več od proroka. Ar je te, od šteroga je pisano: Ovo jaz pošilam angela mojega pred licom tvojim, šteri pripravi pot tvojo pred tehom. —

—:—
Kak je Jezuš zagovorü sv. Ivana Krsnitela, kije lüdi pripravlao za njega, ravno tak zagovori tebe če se trüdiš, da rešiš za njega düšo tvojega bližnjega.

Slabe knjige.

Po našoj Krajini hodijo od hiže do hiže nekši lüdje i ponüvlejo razne knjige za fal ceno. Tej tržci so jako zgovorni i tak dobro znajo hvaliti svoje blago, rekši da z njih zvedimo zrok denešnjim slabim časom i kak pridemo v bolše čase, da dosta lüdi preslepjo i dober kšeft delajo. Razmi se, da je gnesden vsaki radoveden kak bi njemi bole bilo, eli tak lehkomiselni pa nesmemo biti, da bi ravno pri takši agentaj i njüvi knjigaj iskali bolšo bodočnost.

To je pa samo odzvuina, ar tej lüdje znao, da s tem največ lüdi znorijo. V istini v teh knjigah nega nikaj od denešnjih nevol. Takše knjige so že večkrat tržili i je šče bodo, ar bo šatan delao proti Bogi dokeč de svet stao. V Ameriki najmre je edna čupora lüdi, štera se zove „Družba za tolmačenje sv. pisma“. Tej šatanovi hlapci najmre v svojih knjigaj tak tolmačijo sv. Pismo ka ž njim motijo

verske istine i dühovnike i tak delao proti veri. Sv. Pismo najmre tak tolmačijo, da dosta vöpüstijo i si sami kcojzmislijo kak njim bole paše, nekaj pa naopak napišejo. Se razmi, ka prosti človek, ki ne pozna natenci sv. Pisma i njega pravilne razlage, ne razloči v teh knjigaj istine od laži i zato krivo vörje. Tak je v nevarnošči, ka pride v versko dvojnost, če dosta takšega čte.

S toga se vidi, da pošteni katoličanec teh knjig nede küpüvao, ar bi s tem podperao šatanov boj proti Bogi. Vnogi bo pravo, da küpi samo z radovednosti i da njemi ne škodi. Vsaki, ki po blati hodi, se zamaže čeravno se pazi. Ravnotak je tü; ednok njemi znabiti ne škodi, če pa što dosta takšega čte, njemi pa li na miseo pride, če je mogoče ne tak istina kak te knjige pišejo?

Zato što ma peneze pa rad čte, naj si naroči poštene knjige v naši knjarnaj, če so njemi Mohorske premalo, i bi rad več čteo. Takšim agentom pa pokažite vrata, če vam pridejo ponüvat svoje blago. Pri dühovnikaj se zglasite, ki ščete dobre knjige čteti. Naš list vam je tüdi naroči.

Gospodarstvo.

Kontrola meda.

Podružnični tajnik vodi zapisnik kontrolnoga odseka.

Podružnica pa more vodili poseben zapisnik o kontroli meda.

Vse potrebne tiskovine ma v zalogi Društveno rojarno (čebelarno) združjenje.

V imenik ponüdnikov meda se smejo vpisati samo one kotrige, štere so pregled meda prestale z „dobrim“ uspehom. Samo te kotrige majo pravico do kontrolnih znakov. O izdanih izkaznicaj i kontrolni znakaj vodi tajnik poseben zapisnik.

Izredno kontrolo mora podružnica vsikdar izvršiti, če to zahtevo štera kotriga. Tista kotriga pa mora k izvednoj kontroli doplačali telko, kelko določi podružnica.

Vzorcom meda z ocenov „pogojno dober“, štere predložijo kontrolni odseki vodji kontrole v zadnjo oceno, se more priložiti posebno poročilo i primerjevalne vzorce meda od šteroga bližnjega rojara, ki je v listom časi prešajo, kak oni z dvomlivim medom.

Zapisnik kontrolnoga odseka moreta podpisati podružnični predsednik i tajnik. V zapisniki je natenčno označiti vse kontrolne znake. Vse te podatke dobi podružnično vodstvo pri vodji kontrole.

Odbor Čebelarskoga Društva za Slovenijo (ČDS) i vodja kontrole lahko vsikdar pregledata podružnične zapiske o kontroli.

Vse sklepe podružničnih odborov, šteri bi nasprotüvali tem določilam, glavni odbor lahko razveljavi.

Nadziranje i pospešitev trgovine z medom. Podružnice naj pospešüjejo trgovino z medom s tem, ka pazijo, da ga ne bodo tržili zahrbtni preküpčevalci na račun rojara i na sumlive ponüdbe po novinaj. Pazijo naj, ka kotrige kontroliranoga meda ne bodo tržile pod določeno najnižjo ceno i ka ne bodo zlorabile kontrolnih znakov. Vse takše presstopke je javiti vodji kontrole. Podružnice pa naj delajo primerno reklamo za vekše nücänje meda.

POŠTA.

Bežan Jožef. Grad 53. Stariš, če ma lübenzen do svojega deteta, de raj meo to i to temraj kem bole je slabo i betežasto, kak pa bogato oblečeno dete drugoga človeka. Tak pove vsakogni srce, če pamet ne ve toga povedati. Ta prilika se tiče našega tiska. Ne vekše časti za gračko faro, kak če je kalendar posveto teliko strani, da počasti njenoga rojaka, g Sakoviča spomin. Z niedne pripovedke ne bi se teliko dobroga navčili, kak z življenja g. Sakoviča, čeravno je bio siromaških goričkih starišov sin i čeravno je bio navadni dühovnik. To je naš odgovor na vaše pismo.